

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/154/2018
Identifikačné číslo spisu: 4017200461
Dátum vydania rozhodnutia: 27.05.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:4017200461.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Judity Kokolevskej a členiek senátu JUDr. Viery Nevedelovej a JUDr. Sone Langovej, v právnej veci žalobcu: R. M. M., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom B. XX, XXX XX I., zastúpeného JUDr. Gabrielom Laktišom, advokátom, so sídlom Mariánska 8, 949 01 Nitra, proti žalovanému: Ústredie práce sociálnych vecí a rodiny, so sídlom Špitálska 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 2017/90858/12890/SSZOSK zo dňa 25. mája 2017, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č.k. 23Sa/85/2017-52 zo dňa 11. júna 2018 takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a.

Účastníkom náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Nitre rozsudkom č.k. 23Sa/85/2017-52 zo dňa 11. júna 2018 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal zrušenia rozhodnutia žalovaného č. 2017/90858/12890/SSZOSK zo dňa 25. mája 2017 (ďalej len preskúmané rozhodnutie) v spojení s rozhodnutím Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Nitra (ÚPSVR) č.k. NR/2012/41793, č. záznamu NR/2012/97607 z 23.07.2012 (ďalej len „prvostupňové rozhodnutie“). Preskúmaným rozhodnutím žalovaný zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil prvostupňové rozhodnutie, ktorým ÚPSVR Nitra rozhodol, že nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia č.k.: NR/2012/41793 č. záznamu NR/2012/38872 z 23.03.2012 o nariadení obnovy konania dňom 03.07.2012 sa pôvodné rozhodnutie č. NI/2011/09868, č. záznamu NI/2011/10947 z 10.03.2011, právoplatné dňa 21.03.2011 o zaradení do evidencie uchádzačov o zamestnanie zrušuje a v zmysle § 34 ods. 2 písm. a/ a ods. 13 písm. h/, ust. § 6 ods. 2 písm. b/ zákona č. 5/2004 Z.z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o službách zamestnanosti“) žalobcu nezaraďuje do evidencie uchádzačov o zamestnanie.

2. Krajský súd žalobe žalobcu nevyhovel s odôvodnením, že z administratívneho spisu mal za preukázané, že žalobca dňa 04.03.2011 osobne podal písomnú žiadosť o zaradenie do evidencie uchádzačov o zamestnanie a pri podaní žiadosti bol riadne poučený o právach a povinnostiach

uchádzača o zamestnanie, ktoré mu vyplývajú zo zákona o službách zamestnanosti, pričom v čestnom vyhlásení pripojenom k žiadosti uviedol, že neprevádzkuje a ani nevykonáva samostatne zárobkovú činnosť. Rozhodnutím č. NI/2011/09868, č. záznamu NI/021110947 z 10.03.2011 ÚPSVR zaradil žalobcu do evidencie uchádzačov o zamestnanie, rozhodnutie si žalobca prevzal 21.03.2011. Dňa 27.01.2012 kontrolou databázy živnostenského registra ÚPSVR zistil, že účastník konania je SZČO. Žalobca dňa 17.02.2012 predložil ÚPSVR Oznámenie o ukončení podnikania z 15.02.2012. Obvodný úrad Nitra, odbor živnostenského podnikania potvrdil, že živnostenské oprávnenie zaniklo dňom 16.02.2012. Žalobca v rámci správneho konania namietal, že v roku 1992 niekedy v mesiaci máj vrátil živnostenský list osobne živnostenskému oddeleniu na sekretariát ved. oddelenia, z čoho je zrejmé, že nevykonával nikdy SZČO. Nie je jeho vinou, že zostal naďalej vedený v evidencii živnostenského úradu, pretože vrátením živnostenského listu považoval vec za vyriešenú. Po návšteve živnostenského odboru pracovníčka žalobcovi oznámila, že môže zrušiť živnosť iba so súčasným dátumom, pričom jej uviedol, že živnostenský list vrátil v roku 1992, čo aj zaevidovala, ale zrušenie vykonala s dátumom 16.02.2012. Následne rozhodnutím NR/2012/41793, č. záznamu NR/2012/38872, ÚPSVR nariadil obnovu konania vo veci preskúmania právoplatného rozhodnutia o zaradení do evidencie uchádzačov o zamestnanie, č.k. NI/2011/09868, č. záznamu NI/2011/10947 z 10.03.2011, právoplatné dňa 21.03.2011.

3. Krajský súd uviedol, že v danom prípade správny orgán 27.01.2012 zistil zo živnostenského registra, že žalobca je SZČO a bol ním aj v čase podania žiadosti o zaradenie do evidencie uchádzačov o zamestnanie, i keď v tom čase doložil čestné prehlásenie, že nevykonáva samostatne zárobkovú činnosť. Z vykonaného dokazovania správnym orgánom bolo jednoznačne preukázané, že v čase žiadosti o zaradenie do evidencie uchádzačov o zamestnanie žalobca bol držiteľom rozhodnutia Živnostenského úradu v Nitre z mája 1992 na vykonávanie samostatnej zárobkovej činnosti. Jeho tvrdenie, že túto činnosť zrušil, nedoložil žiadnym relevantným dôkazom. Skutočnosť, že ho odovzdal v ten istý deň 02.04.1992 na živnostenskom úrade, nie je ukončením podnikania.

4. Námietku žalobcu, že správny orgán nevykonával dokazovanie alebo nezisťoval si skutočnosti, že v čase keď mal vydané povolenie na prevádzkovanie živnosti, túto živnosť skutočne nevykonával, neplatil odvody ani dane, je v danej veci právne irelevantná, pretože takáto povinnosť správnemu orgánu zo žiadneho právneho predpisu nevyplýva. V danom prípade bola preukázaná jednoznačná skutočnosť, že živnosť žalobcu z mája 1992 nebola platne zrušená a jeho tvrdenie, že v mesiaci máj 1992 vrátil živnostenský list, nebola žiadnym dokladom preukázaná.

5. Krajský súd dospel k záveru, že žalovaný rozhodol správne, logicky a vecne správne sa vysporiadal so všetkými okolnosťami podstatnými pre posúdenie veci a rozhodnutie obsahuje všetky zákonom požadované náležitosti. Záver správnych orgánov je v súlade so zásadami logického myslenia a ustanoveniami zákona o službách zamestnanosti.

6. Proti uvedenému rozsudku podal v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť žalobca (sťažovateľ), ktorú odôvodnil tým, že krajský súd nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces [§ 440 ods. 1 písm. f/ zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“)] a rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ SSP). Sťažovateľ namietal, že krajský súd vo veci nenariadil pojednávanie, hoci mal ex offio vykonať dokazovanie z dôvodu zabezpečenia listinných dôkazov od príslušného daňového úradu. Pochybenie videl aj v tom, že krajský súd v písomnej komunikácii so žalobcom nevyzval žalobcu, či v danej veci o nariadenie pojednávanie žiada.

7. Ako druhý sťažnostný bod sťažovateľ uviedol, že krajský súd nesprávne právne vec posúdil, pokiaľ rozhodol podľa ním citovaných ustanovení zákona o službách zamestnanosti (§ 6 ods. 2 písm. b; § 34 ods. 4 a 13 písm. h/ zákona o službách zamestnanosti), nevykonával dokazovanie v tom smere, že žalobca v skutočnosti nevykonával živnosť aj napriek vydanému povoleniu a dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutiach správnych orgánov zodpovedajú zásadám logického myslenia. Bližšie zdôvodnil, že na pojednávanú vec nemožno aplikovať zákon o službách zamestnanosti, pretože žalobca vrátil

živnostenský list v máji 1992. Rozhodnutie žalovaného aj napriek ustanoveniam zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) nebolo vydané na základe skutočného stavu veci. Záverom uviedol, že odvolávanie sa krajského súdu na logiku, logické uvažovanie a logické myslenie je v rozpore s právnou teóriou, právnou praxou a so základnými princípmi konania podľa § 5 SSP, pretože pre rozhodnutie súdu je rozhodujúce zistenie materiálnej pravdy. Žiadal rozsudok krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

8. Ku kasačnej sťažnosti žalobcu sa vyjadril žalovaný, podľa ktorého žalobca podal kasačnú sťažnosť iba voči dôvodom rozsudku, čo SSP vylučuje. Zastáva názor, že napriek tvrdeniu žalobcu, že v roku 1992 vrátil živnostenský list, samotné zrušenie živnostenského oprávnenia nebolo realizované. Žalobcom tvrdené fyzické vrátenie živnostenského oprávnenia nespôsobuje jeho zánik, zrušenie, či pozastavenie. Čo sa týka čestného prehlásenia, toto nepreukazuje existenciu alebo neexistenciu určitej skutočnosti dôležitej pre správne konanie. Čestné vyhlásenia sa nemôže týkať právneho stavu, ktorý je daný, môže sa pripustiť len v súvislosti so skutkovými okolnosťami prípadu. Ďalej podľa žalovaného nie je možné akceptovať ako dôkaz, že žalobca po celú dobu nepodával daňové priznania, či neodvádzal odvody. ÚPSVR nemá v kompetencii prešetrovať konania na jednotlivých správnych orgánoch. Žalovaný opätovne uviedol, že pre posúdenie predmetnej veci bola rozhodujúca tá skutočnosť, že sťažovateľ bol v čase podania žiadosti o zaradenie do evidencie uchádzačov o zamestnanie dňa 04.03.2011 stále vedený v databáze živnostenského registra ako samostatne zárobkovo činná osoba. Žalovaný žiadal odmietnuť kasačnú sťažnosť žalobcu ako neprípustnú, alternatívne ako nedôvodnú zamietnuť.

9. K vyjadreniu žalovaného zaslal svoje stanovisko sťažovateľ, ktorý namietal zmätočnosť vyjadrenia žalovaného z dôvodu formálnych nedostatkov. Zopakoval sťažnostné body uvedené v kasačnej sťažnosti a uviedol, že tvrdenie žalovaného, že kasačná sťažnosť smeruje iba proti dôvodom rozsudku je v rozpore s obsahom kasačnej sťažnosti. Tvrdenie žalovaného u vylúčení kasačnej sťažnosti preto považoval za účelovú obranu. Opätovne poukázal na nedostatočnú evidenciu zo strany vtedajšieho Živnostenského úradu v Nitre, za ktorú žalobca nemôže niesť zodpovednosť. Zopakoval svoje argumenty o vrátení živnostenského listu v roku 1992 a zopakoval priebeh administratívneho konania. Záverom opätovne namietal Oznámenie o ukončení podnikania z 15.02.2012, podľa ktorého k ukončeniu živnosti žalobcu došlo 16.02.2012. Správne orgány ani krajský súd podľa žalobcu nevykonali žalobcom požadované dokazovanie na Daňovom úrade Nitra, ohľadom nepodávania daňových priznaní žalobcom od roku 1992.

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP), po zistení, že kasačnú sťažnosť podal včas účastník konania, bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobcu nie je dôvodná.

11. V danom prípade zostala medzi stranami spornou otázkou, či žalobca ku dňu podania žiadosti o zaradenie do evidencie uchádzačov o zamestnanie splnil podmienky na zaradenie do evidencie uchádzačov o zamestnanie.

12. Podľa § 6 ods. 2 písm. b/ zákona o službách zamestnanosti (účinného v čase správneho konania) uchádzač o zamestnanie na účely tohto zákona je občan, ktorý môže pracovať, chce pracovať a hľadá zamestnanie a je vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie úradu (ďalej len „evidencia uchádzačov o zamestnanie“) a ktorý neprevádzkuje ani nevykonáva samostatnú zárobkovú činnosť.

13. Podľa § 5 písm. b/ zákona o službách zamestnanosti samostatne zárobkovo činná osoba na účely tohto zákona je fyzická osoba, ktorá prevádzkuje alebo vykonáva živnosť podľa osobitného predpisu.

14. Podľa § 34 ods. 13 ods. písm. h/ zákona o službách zamestnanosti do evidencie uchádzačov o zamestnanie sa nezarádi občan, ktorý nespĺňa podmienky podľa § 6 ods. 2 .

15. Po preskúmaní administratívneho spisu žalovaného, rozsudku krajského súdu a konania, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, kasačný súd dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu napadnutý

kasačnou sťažnosťou je vecne správny.

16. Sťažovateľ v prvom rade v podanej kasačnej sťažnosti namietal, že krajský súd vo veci nenariadil pojednávanie na vykonanie dokazovania. Podľa ust. § 107 SSP je krajský súd povinný nariadiť pojednávanie v tom prípade, ak o to požiada aspoň jeden z účastníkov. Žalobca o nariadenie pojednávania v podanej správnej žalobe, ani následne do vyhlásenia rozsudku krajského súdu, nepožiadaval. Žalobca je v konaní zastúpený advokátom, preto podľa názoru kasačného súdu nebol dôvod na to, aby krajský súd žalobcu osobitne vyzýval na vyjadrenie, či žiada o nariadenie pojednávania. Pokiaľ sťažovateľ namieta, že súd mal nariadiť pojednávanie preto, aby vykonal dokazovanie, kasačný súd poukazuje na to, že správny súd nie je súdom skutkovým a dokazovanie v zásade nevykonáva. Pre posúdenie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu je rozhodujúci skutkový stav v čase jeho vydania, pričom správny súd vychádza zo skutkového stavu zisteného správnym orgánom. Dokazovanie vykonáva v prípade, ak to považuje za potrebné. Pokiaľ krajský súd nepovažoval za potrebné vykonať vo veci dokazovanie, bol oprávnený rozhodnúť bez nariadenia pojednávania. Námietku sťažovateľa, že krajský súd nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, preto považoval za neopodstatnenú.

17. Ako neopodstatnenú vyhodnotil kasačný súd aj námietku týkajúcu sa použitia ustanovení zákona o službách zamestnanosti. Sťažovateľ namietal jeho použitie z dôvodu, že k zrušeniu jeho živnosti malo dôjsť v roku 1992. V danom prípade však prvostupňový správny orgán rozhodoval o zaradení, resp. nezaradení sťažovateľa do evidencie uchádzačov o zamestnanie na základe jeho žiadosti podanej 04.03.2011, teda v čase účinnosti zákona o službách zamestnanosti.

18. Pokiaľ sťažovateľ namietal, že správne orgány, že nevykonali dokazovanie v tom smere, že žalobca v skutočnosti nevykonával živnosť aj napriek vydanému povoleniu, a preto rozhodli na základe nedostatočne zisteného stavu veci, kasačný súd zhodne s názorom krajského súdu uvádza, že takúto povinnosť v danej situácii nemali. Dôkazné bremeno zásadne zaťažuje stranu, ktorá v konaní niečo tvrdí. V danom prípade bolo preto na žalobcovi, aby preukázal, že k zániku (zrušeniu) jeho živnosti došlo v roku 1992. Zároveň je potrebné uviesť, že ani prípadné nepodanie daňového priznania by samo o sebe neexistenciu živnostenského oprávnenia žalobcu nepreukazovalo. V tejto súvislosti kasačný súd poukazuje na Uznesenie Ústavného Súdu Slovenskej republiky sp.zn. I.ÚS 518/2013 zo dňa 07.08.2013, ktorým ústavný súd potvrdil názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyjadrený v rozsudku sp.zn. 7 Sžo 34/2011 z 29. marca 2012 v obdobnej veci a z ktorého vyplýva: „Z ustanovenia § 34 ods. 4 zákona o službách zamestnanosti nepochybne vyplýva, že uchádzač o zamestnanie musí osvedčiť ním tvrdené skutočnosti, a teda aj skutočnosť, že nie je v žiadnom pracovnoprávnom vzťahu ani v obdobnom pracovnom pomere, nevykonáva a neprevádzkuje žiadnu živnosť. Teda dôkazné bremeno, že uchádzač o zamestnanie spĺňa podmienky zápisu do evidencie uchádzačov o zamestnanie spočíva na samotnom uchádzačovi. Žalovaná nie je povinná v tomto smere vykonávať dokazovanie, ako sa to mylne žalobca domnieva. Žalobca v priebehu správneho konania neosvedčil svoje tvrdenie uvedené v čestnom prehlásení, že ku dňu podania písomnej žiadosti o zaradenie do evidencie uchádzačov o zamestnanie neprevádzkuje ani nevykonáva žiadnu živnosť. Dôkazným prostriedkom v takom prípade podľa § 57 ods. 5 živnostenského zákona je doručenie oznámenia o pozastavení prevádzkovania živnosti príslušnému živnostenskému úradu.“

19. Kasačný súd poukazuje na ust. § 57 a nasl. zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení účinnom v máji 1992, kedy podľa vyjadrenia žalobcu mal osobne odovzdať živnostenský list živnostenskému oddeleniu na sekretariát ved. oddelenia. Z ust. § 57 živnostenského zákona vyplýva, že zánik živnostenského oprávnenia bol viazaný na niektorý z dôvodov: smrť podnikateľa, ak nepokračovali v živnosti dedičia alebo opatrovník ustanovený na správu podniku; zánik právnickej osoby, uplynutie doby, pokiaľ živnostenský list alebo koncesná listina boli vydané na dobu určitú a rozhodnutie živnostenského úradu. Z ustanovenia § 58 živnostenského zákona vyplýva, že živnostenský úrad, ktorý živnostenský list alebo koncesnú listinu vydal, zruší živnostenské oprávnenie alebo môže zrušiť prípadne pozastaviť prevádzkovanie živnosti z konkrétnych v zákone uvedených

dôvodov. Zrušenie živnostenského oprávnenia podľa § 58 živnostenského zákona teda predpokladá aktívnu činnosť živnostenského úradu, ktorá sa prejaví vydaním rozhodnutia. Zo žiadneho ustanovenia v tom čase účinného znenia živnostenského zákona nevyplýva, že zánik prípadne zrušenie živnosti nastáva vrátením živnostenského listu. Pokiaľ žalobca ako živnostník nemal záujem živnosť vykonávať, bol povinný postupovať v zmysle v tom čase platného zákona tak, aby k zániku resp. zrušeniu jeho živnosti preukázateľne došlo.

20. Vzhľadom na uvedené kasačný súd kasačnú sťažnosť žalovaného považoval za nedôvodnú a podľa § 461 SSP ju zamietol.

21. O trovách konania rozhodol podľa § 167 ods. 1 v spojení s § 467 ods. 1 SSP tak, že neúspešnému sťažovateľovi náhradu trov kasačného konania nepriznal a žalovanému nárok na náhradu trov v zásade neprináleží.

22. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.